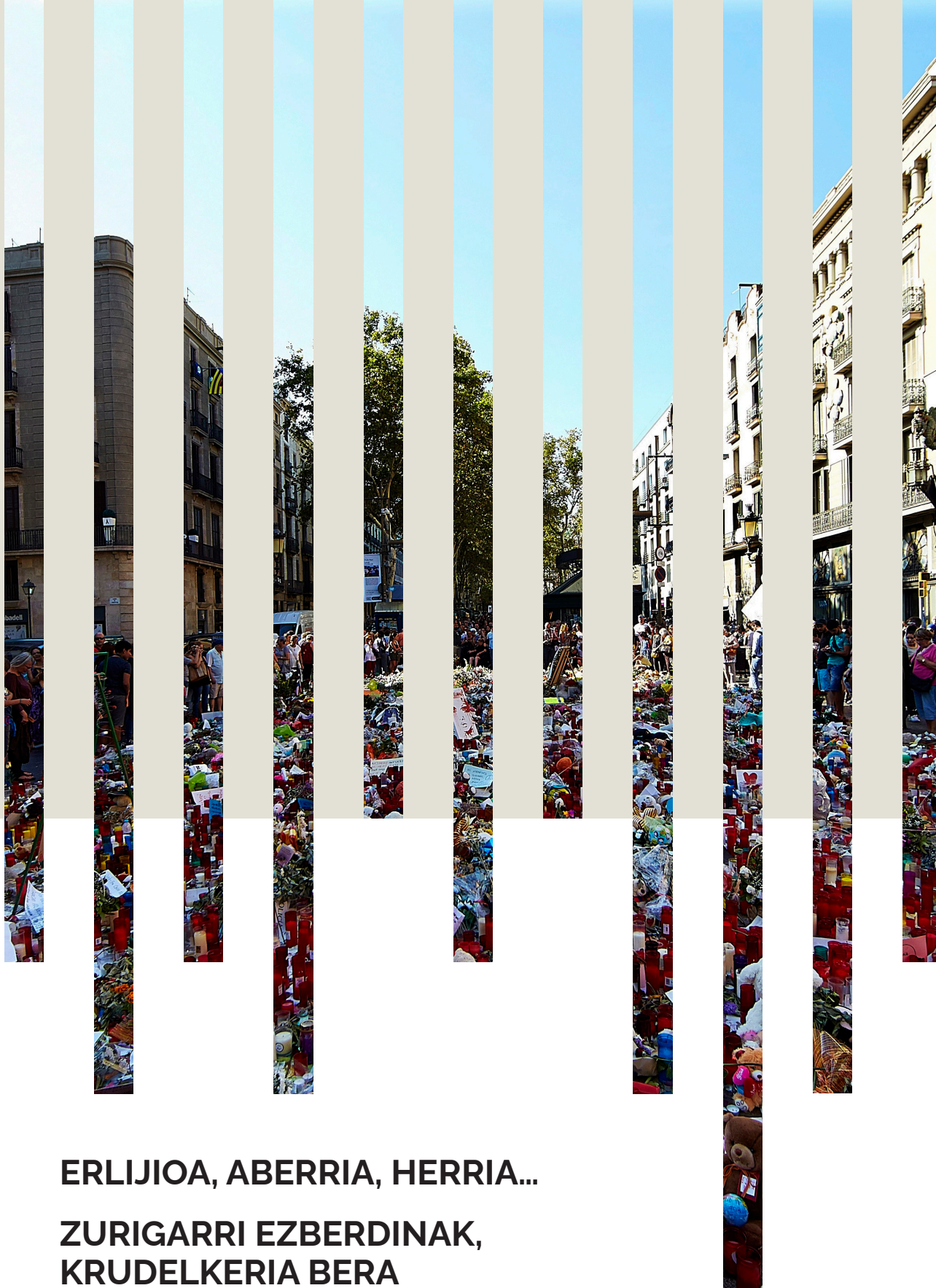

ERLIJIOA, ABERRIA, HERRIA...

ZURIGARRI EZBERDINAK, KRUELKERIA BERA

ARIKETA-ORRIA

**BATXILERGOKO 1. MAILA
(MUNDU GARAIKIDEAREN HISTORIA)**

CENTRO MEMORIAL DE LAS
VÍCTIMAS DEL TERRORISMO
TERRORISMOAREN BIKTIMEN
OROIMENERAKO ZENTROA

HELBURUAK

- + Muturreko indarkeriaren (hala nola, terrorismo oro) helburu izateak zer esan nahi duen hausnartzea.
- + Indarkeria bidegabearen erabilera maltzurraz eta biktimengan eragiten duen min bidegabeaz eztabaidatzea.
- + Biktimen sufrimenduarekiko enpatiazko jarrera sustatzea, bai M-11ko biktimak, bai Bartzelonako eta Cambrilseko atentatuetakoak, GALEkoak, ETAkoak edo beste edozein terrorismok eragindakoak.
- + Francisca Falcónen, ~~Laura Martinen~~ eta M.ª Jesús Oteizaren testigantzak aztertuta, taldean eztabaida eta iritzi-trukea sortzea, terrorismoaren eta ekintza hori egiteko gai izan zenari inokulatu behar izan zioten gorrotoaren ondorioei buruz.

GAITASUNAK

- + Hizkuntza-komunikaziorako gaitasuna; izan ere, ezinbestekoa izango zaizu jarduera egiteko, bai ulermenezko irakurketa, baita laburbiltzeko eta ahozko adierazpen egokiarekin aurkezteko gaitasuna ere.
- + Gaitasun digitala, gailu mugikorren bidez kontsultatu ahal izango baituzu eta iradokitako jarduera osatzeko beharrezkoa den informazioa bilatu ahal izango baituzu.
- + Gaitasun sozial eta zibikoa; izan ere, biktimaren lekuan jarri beharko duzu hari egindako bidegabekeria ulertu ahal izateko, haren minarekin bat egiteko eta bizikidetza baketsuaren alde egiteko.

DENBORALIZAZIOA

Jarduera hau 45/50 minutuko modulu baterako pentsatuta dago.

BALIABIDEAK

Iradokitako jarduerarekin inprimatutako materiala, boligrafoak, orri zuriak eta smartphoneak edo tabletak bezalako gailu mugikorrak erabiltzeko aukera.

EGILEA

Jesús Prieto

**Terrorismoa:
“Borrokalaria ez
diren pertsonen aurka
erabiltzen den indarkeria
klandestinoak, indarkeria
egiten dutenen helburu
politikoen aldeko beldur
giroa sortzeko, edo
gobernu baten edo
nazioarteko erakunde
baten erabaki bat
behartzeko”.**

Juan Avilés Farré

Ehunka lagun Bartzelonako La Ramblan, Miróren mosaikoan, bilduta; bertan, herritarrek 2017ko abuztuaren 17ko atentatu jihadistaren biktimekiko babesa adierazteko eta haien oroitzeko kandelak, loreak mezuak uzten ari dira. Alejandro García, EFE.

ZURIGARRI EZBERDINAK, KRUELKERIA BERA

2004ko martxoaren 11 M-11 bezala geratuko da betiko gure oroimenean. Espainiak atentatu izugarria jasan zuen Madrilén, eta 192 hildako eta mila zauritu baino gehiago izan ziren, horietako batzuk ondorio larriekin. Ideologia jihadistako hainbat terrorista-taldeek bonba bana jarri zuten aldiriko lau trenetan. Emaizta danteskoa izan zen, eta oraindik ere ikara ematen du gogoratzeak. 2017ko abuztuan, izugarrikeria horrek berak eraso zuen berriro gure herrialdea, oraingoan furgoneta bat arma gisa erabiliz, Bartzelonako (15 hildako eta ehun zauritu baino gehiago) eta Cambrilseko (herri horretan emakume bat hil zen furgonetak harrapatuta) atentatuekin.

Ustezko justifikazio islamikoa duen indarkeria jihadistak behin eta berriz eta modu globalean erasotzen du herrialde askotan, gehien-gehienak arabiarrek eta musulmanak. Indarkeria hori Europara ere iritsi da. Horrela, gure herrialdeaz gain, Ingalaterrak, Belgikak, Frantziak, Holandak, Alemaniak, Suediak eta abarrek jasan dituzte erasoak, eta biktima ugari eragin dituzte. Nazioarteko komunitateak, zalantzarik gabe, terrorismo globalaren forma berri bati egin behar izan dio aurre, biktimak sortzeko gaitasun handia eta ankerkeria ikaragarria duena. 2020an, zenbait urtez ISIS bezalako taldeek jasandako porroten ondoren, atentatuak nabarmen gutxitu diren arren, esan daiteke I-11ren ostean, muturreko terrorismo islamiko berri horretan terrorismo tradizionalaren ezaugarri asko mantentzen direla: doktrinamendua, sostengu ideologikoa, errekrutatzea eta hizkuntza sektarioa erabiltzea, kausa batengatik (dela erlijiosoa, dela etnikoa, identitarioa edo ekonomikoa) hiltzeko eta erailtzeko prest dauden militante fanatikoak trebatzeko.

Zentzu horretan, ustezko terroristarengan (normalean gaztea) pentsamendu fanatikoa inokulatzen duenak nahiko antzeko eran egiten duela egiazta daiteke; horretarako, antzeko "zurigarri etikoak" erabiltzen ditu, indarkeriazko ekintza sostengatzen duen lekua edo ideologia edozein dela ere. Era berean, terrorista orok praktika batekin eta ondorio sozialak bilatuz gauzatzen ditu bere

indarkeriazko ekintzak, heriotzak, beldurra, publizitatea eta espazio sinbolikoaren okupazioa sortzeari dagokionez. Zuen hausnarketarako datu bat da hori.

Francisca Falcón Medinilla

M-11KO BIKTIMA

"...trenaren txistua gogoratzen dut ateak ixten zirenean. Ez dut gehiago gogoratzen, ez nuen eztanda entzun, ez nuen ezer entzun, konortea galdu besterik ez nuen egin. Esnatu nintzenean jada dena pasatua zen, oso minduta nengoen, ez nekien non nengoen, ez nekien zer gertatu zen, izerditan nengoela uste nuen, eta, eskua burura eramatean, odoletan nengoela ikusi nuen. Ezin nintzen mugitu, anbulantziak eta polizia-autoak baino ez nituen entzuten, eta gizon bat oihuka, gu bagoitik ateratzeko laguntza eske... eta, tira, egia esan, ilargian nengoela iruditzen zitzaidan, ezin nuen besoa mugitu, ezin nuen hanka bat mugitu, ezin nuen ezer egin... erreakzionatu nahi izan nuenean, hainbeste odol ikustean, laguntza eskatzen saiatu nintzen, baina konturatzen nintzen inork ez zidala entzuten. Lehenik eta behin, treneko korridorea gurutzatu nuen, ezer falta ez zitzaidala ikusi nuen, hankak ez zitzaizkidala falta, besoak ez zitzaizkidala falta, baina erortzen ari nintzela sumatu nuen. Gizon batek leihotik harrapatu eta bagoitik atera ninduen. Ezin nuen ezkerreko begia ireki, metraila sartu baitzitzaidan, ezin nuen eskuinekoa ondo ireki... baina ikusten nuen apurragatik, hainbat udaltzain bizkarrez ikusi nituen, eta haien artean neure anaia ezagutu nuen. Hain odoleztatua nengoen, begia puztuta, hain ezagutezina... non anaiak ez baininduen ezagutzen... hizketan hasi nintzaion, esan nion: "Pepe, neu naiz". Negarrez hasi zen".¹

Laura Martín

GALEN BIKTIMA

~~"Siglek bost axola dute, nire senarra terrorismotzat bakarrik jo behar dugun gaitz batek hil zuen. GALEN biktimok ezin dugu biktimia errugabeak garetla aldarrikatu. ETAK egindako atentatu guzti-guztiak gaitzesteko gai ez bagara; izan ere, ETari egindako~~

~~gaitzespen irmoenak bakarrik emango digu gizartearen aurrean justizia eskatzen jarraitzeko behar adina autoritate moral. Batzuek ETaren krimenak justifikatzeko erabili nahi naute, eta beste batzuek, berriz, nire senarraren heriotza ETaren existentzian oinarrituta justifikatzen dute. Hendaiaiko Preso eta Errefuxiatuen Babeserako Batzordeari dei egin nahi diot ETaren terrorismoa inolako anbiguotasunik gabe gaitzesteko eta datorren larunbatean nire senarra omentzeko proiektua bertan behera uzteko".²~~

M.ª Jesús Oteiza

ETAREN BIKTIMA

"Nire istorioa kontatuko dizuet, nahiz eta ia 27 urte igaro diren... [M.ª Jesús hunkitu egin da]. Orain primeran nago, denek esaten didate ondo nagoela... ni hogeita hamar urteko neska bat nintzen, gaztea, bi urte bete berri zituen haur batekin... [berriz ere hunkitu da], eta, lan egiteko, lan ona nuen, pozik nengoen, dena ondo zihoakidan. Gau hartan bost lagun irten ginen afaltzera, Gabonak ospatzeko. Sortzez Garbiaren bezpera zen. Pozaseko (Bilbo) La Sotera jatetxera joan ginen mahaia erreserbatzera, eta han seigarren lagun batekin geratu ginen. Eta ez zetorrenez, ardotxo bat hartzera joan ginen, eta irteeran Banco de Bilbaoren ondotik pasatzen ari ginen, eta... antza denez, ni hormaren ondotik nindoan, han gindoazen bostetatik dena niri egokitu baitzitzaidan. Hainbat egunez konorterik gabe egon nintzen, bi besoak hautsita, hanka, begi bat galdu nuen, masaillezurra hautsi zitzaidan eta aurpegia txikituta geratu zitzaidan... Orduan, bizitza izugarri aldatu zitzaidan, ospitalean egon ondoren gurasoen etxera joan behar izan bainuen bizitzera... Hirurak: senarra, semea eta ni... Ondorioz, bizitza asko aldatu zitzaigun. Gurasoei esker, izugarri lagundu baitzidaten, eta, tira... pixkanaka gaintitzen joan nintzen. Okerrena da ez genuela inolako informaziorik, laguntzarik izan. Garai hartan Gobernuaren ordezkaria zen Ramón Jaureguiren telegrama bat izan zen jaso nuen bakarra, ni laster

1 Espainiako Terrorismoaren Biktimen Artxibo Historikoa. Terrorismoaren Biktimen Fundazioa eta Miguel Ángel Blanco Fundazioa.

2 *El Diario Vasco*, 1997ko uztailak 25.

sendatzeko nahiarekin. Eta, tira, gaztea nintzen, kementsua, bizitzeko gogoa nuen, eta, horrela, pixkanaka-pixkanaka, gainditu egin nuen.

Kontua zera da... bada... gero dena arazoak zirela, zeren eta, gure ohiko bidetik ez nindoanez, ez zen lan-istripua, eta urte eta erdi egon nintzen gaixotasunagatik, anginak dituen bezala. Ez nuen kalte-ordainik jaso, bankuak ez zuelako ardurarik bere gain hartu, kaletik pasatzen ari zen pertsona bat nintzelako. Labur esanda, semea izan nuenean lanaldi murriztua eskatu nuen nire haurra zaindu ahal izateko, eta arratsaldeetan bakarrik joaten nintzen lanera; beraz, hori guztia ezinezkoa izan zen, istripua izan nuenean haurra hartzaindegira eramane behar izan genuelako (hunkitu egiten da berriz ere), etxetik ateratzeko aholkatu zigutelako, haurrak hainbeste sufritzen ikus ez nintzan... Eta hori guztia behingoz amaitzea nahi nuke".³

FAITS DIVERS/ BIRIATOU

Le meurtre de Christian Olazcuaga.

Des tueurs attendaient Christian et Claude Olazcuaga qui allaient au bal des fêtes de Biriadou. Eux, ou quelqu'un d'autre... Claude, blessé, parle de méprise...

A Biriadou, comme à Ciboure, tout le monde est consterné après le drame qui a coûté la vie au jeune Christian Olazcuaga, un magasinier de 22 ans (Voir en page Faits divers).

À Biriadou, les fêtes locales ont été aussitôt suspendues en signe de deuil, à l'initiative du maire, M. Ignace Belouqui, qui s'était rendu sur place dans la nuit, en même temps que le procureur de la République et la P.J. Consternation encore plus vive à Ciboure où la famille de la victime, domiciliée rue Agorette, est très estimée...

L'affaire est très troublante et reste enveloppée d'un épais mystère. S'agit-il d'une dramatique méprise ?... Beaucoup le croient, sans pour autant exclure d'autres hypothèses. En tout cas, on se pose énormément de questions.

Christian Olazcuaga et son frère, victimes d'un véritable guet-apens, étaient-ils attendus à leur arrivée sur le parking ? Selon le témoignage du second, ce serait impossible : « C'est au dernier moment, nous a-t-il dit en effet, que nous avons décidé d'aller à Biriadou. Initialement, nous avions envisagé tout autre chose. Mais, quant à moi, je ne voulais pas aller trop loin. Je comptais jouer au rugby avec Urrugne, dimanche en début d'après-midi, et je voulais aborder ce match frais et dispos. Cela dit, personne ne savait que nous avions modifié notre programme ». On est bien tenté d'en conclure que les tueurs, surgis de l'ombre, ont pris Christian Olazcuaga pour quelqu'un d'autre, peut-être pour un réfugié...

PLUSIEURS ENIGMES

En réalité, dans cette affaire, beaucoup de questions demeurent sans réponse. N'est-il pas surprenant que l'un des agresseurs ait parlé aux deux frères, même si le rescapé n'a rien compris à ce qu'il a pu leur dire ? Ce n'est pas dans les habitudes des commandos anti-réfugiés qu'on a vu opérer ces derniers mois dans la région.

Et qui donc était en possession du pistolet retrouvé sur place ?

« Rassemblement de dénonciation » ce soir

■ Après la mort de Christian Olazcuaga, un certain nombre d'habitants ont tenu une réunion hier soir et décidé d'organiser un « rassemblement de dénonciation » aujourd'hui, à 18 h 30, devant le fronton de Ciboure.

Les tueurs étaient cachés derrière les haies de ce terrain vague. Christian Olazcuaga est tombé à l'entrée, touché par au moins deux balles

Les tueurs, en règle générale, évitent d'abandonner les armes. Est-ce l'agresseur de Claude qui avait deux armes et qui a laissé tomber le pistolet ou l'a jeté à terre, sans avoir ensuite le temps de le récupérer ?

Mais on sait d'autre part que deux armes ont été utilisées par les tireurs. Doit-on en conclure que ceux-ci étaient trois et non deux, ou faut-il plutôt chercher une autre explication ? Autre question : est-ce délibérément que le commando s'est acharné sur Christian Olazcuaga, atteint de plusieurs projectiles au cou et à la poitrine, alors que son frère a pu fuir après une brève bousculade ? Et si les tireurs avaient choisi leur cible plus ou moins aveuglément dans le seul but de développer un climat de peur et d'insécurité ?

Quoiqu'il en soit, au niveau de l'enquête proprement dite, l'attention se portait tout particulièrement hier après-midi sur cette voiture Renault 6, abandonnée chemin de la Forêt, non loin de la route qui mène vers Biriadou. Immatriculé BI 2439 0, ce véhicule a

La R 6 abandonnée à Biriadou, une fausse immatriculation (Photos « Sud-Ouest »)

été jugé tout à fait suspect par les services de police qui l'ont fait enlever pour l'examiner de plus près

au commissariat de Hendaye.

Il apparaissait hier soir en tout cas que l'immatriculation de cette

voiture était fautive et ne pas au fichier de la police.

IRADOKITAKO JARDUERA

1

Lehenik eta behin, saioaren dinamizatzailleak biktimen hiru lekukotzak testuinguruan kokatuko ditu. Horretarako, zoritxarrez ETA, GAL eta Al Qaeda bezala ezagutzen ditugun horiek zein egoeratan sortu ziren gogora ekarriko du.

2

Horren ondotik, hiru pertsonako taldeetan, ikasle bakoitzak testu bat irakurriko du banaka, eta gainerakoekin komentatuko du.

3

Talde bakoitzeko kide guztiek hiru lekukotzak ezagutu behar dituzte.

4

Eztabaidari begira, hartan sartu aurretik geure buruari egingo dizkiogun galderak honako hauek izango dira: ba al dago ezberdintasunik terrorismo mota desberdinen artean? Ba al dago ezberdintasunik terrorista desberdinen pentsamenduaren eta ekintzaren artean?

Azkenik, talde bakoitzak bere ondorioak aurkeztu behar dizkie gainerako kideei batera egindako saio batean. Talde bakoitzak jasotakoa dinamizatzailleari emango zaio, Memorialak erabil dezan.